

תקציר

**בhipoSH אחר אוRo הטOb של צ'ינגייס-ח'אן:
העליה בחשיבות דמותו של צ'ינגייס-ח'אן
והשיח הנוא-דאסטאני (Dastan) בקוזחסטאן**

באטר חסנוב

בעת ובעונה אחת עם רעיית השיבות דמותו של לנין בברית המועצת בראשית שנות התשעים של המאה הקודמת ועם 'אסיטה' במדינות שנוצרו לאחר התפרקותה, החלה לעלות דמותו של צ'ינגייס-ח'אן במרכז אסיה, במונגוליה ובאזורים מוסלמים ברוסיה. הופעה זו מתחשרת לשיח רחב, שבاهיעדר דיון אקדמי אחר, המחבר מכנה אותו 'שיח נוא-דאסטאני'. אף שאפשר לאתר את שורשי הופעה זו בתקופות מוקדמות יותר, פרה-רוסיות, התקופה המעצבת ביותר של השיח זהה התרחשתה בתקופה הסובייטית המאוחרת דוקא (מסוף שנות החמישים ועד לשנות הפרטורייה, בסוף שנות השמונים). בעקבות מותו של סטאלין, באמצעות שנות החמישים החלו אנשי הרוח בני האוכלוסיות הילידיות של האזורים המזרחיים של ברית המועצות לערער על הנחות היסוד ההיסטוריות הסובייטיות. הנחות יסוד אלו כוננו לעיתים קרובות בידי סטאלין עצמו, והן נועדו להציג את הסדר הבינ-אטני שהתקיים בברית המועצות. אף שהלפכו למעט מעשרים שנה מאז התפרקות ברית המועצות לא ייבר שיח זה מחשיבותו, היפוכו של דבר – הופיעו גברה והוא מגיס למטרות עכשוויות ועתידיות. אחד ממקורי הבוחן המרכזיים להבנת תהליכי התגבשות השיח הנוא-דאסטאני והתמורות בדיםיו של צ'ינגייס-ח'אן התרחש ומוסיף להתרחש כעת בקוזחסטאן.

תורכיה מעל הכל: אמונהו של בָּנְגָ'וריּוֹן באימפריה העוסמאנית

יוסי גולדשטיין

בשנת 1906 עלה בָּנְגָ'וריּוֹן לארץ ישראל מروسיה מולתרתו. בעשור שאחר כך הוא האמין בכל לבו שהישועה לציונות תבוא מהאימפריה העוסמאנית. למרות חולשתה, לא היה לו ספק שהאימפריה תשודד. מאז מהפכת 'התורכים הצערדים' האמין בָּנְגָ'וריּוֹן ביעדים הדמוקרטיים שראשי המשטר החדש הכריזו עליהם, ולא היה לו ספק שהם יועלו, בסופו של דבר, גם ליעדים הציוניים. אמונהו היוקדת באימפריה העוסמאנית, בעמידה הבטוח ובהשתלבות הציונות בתוכה לא התפוגגה אל מול המציאות הצבאית והמדינית שנוצרה במהלך מלחמת העולם הראשונה, והוא לא צפה את מות האימפריה הגדולה שששלטה באזורה ארבע מאות שנים רצופות! לנוכח הבנתו את המציאות בשנים הבאות, בולטת טעותו הדרמטי של בָּנְגָ'וריּוֹן בהבנת ההפתוחיות הבינ-לאומיות בכל הקשור לעתידה של האימפריה העוסמאנית. לא קשה להבין כיצד הlk סטמא אחרי האמונה התמימה בדבר יכולתם של העוסמאנים לשרוד אף לניצח במלחמה, גם כאשר כבר היה ברור לכלם בדרכם תהומה. הפירוש היחיד המתאפשר על הדעת הוא שהוא לא היה יכול להאמין שתסיט מuin זה יכול להתרחש. מאמר זה שואף להבהיר שגם איש שנחשב גדול בדורו טעה ושאתה מטעויותיו הייתה בחזוי המציאות.

ההיסטוריהוגרפיה המצרית במאות התשע-עשרה והעשרים על השלטון המצרי בסודאן במאה התשע-עשרה

מוסטפא ח' בדראן

במאה התשע-עשרה החלו היסטוריונים מצרים לכתוב את ההיסטוריה של שושלת מוחמד עלי פאשה ושל מצרים. אחת הסוגיות ההיסטוריות שההיסטוריהוגרפיים המצרים דנו בהן הייתה שליטה מצרים בסודאן (1820-1879). הדיון ההיסטוריוגרפי בפרק זה בהיסטוריה המצרית אפשר, כך נראה, לבחין בתהיליכי התgebשות של זהות המצרית לאורך המאות התשע-עשרה והעשרים – עד ההכרה המצרית בעצמאות סודאן. לתהיליך התgebשות זהות המצרית הייתה השפעה על הפרשנות ועל אופי הצגת השלטון המצרי בסודאן בשיח ההיסטוריהוגרפיה. לבסוף, המאמר מציין על תפקידם הכלול של ההיסטוריונים המצרים בפועל הלאומי – לספק צידוק לכיבוש סודאן ולהנחיל את זהות הלגיטימית החדשה.